

μιά καλή ευκαιρία για να τονίσω τις πολιτικές του γνώμες, και πρέπει να το συλλογιστούμε κάπως οι αντίπαλοί του. Δεν είναι αρκετό να κατηγορήσουμε πάντα τους οπαδούς του μαλλιαρισμού, παρασταίνοντας τους αντιπατριωτικούς πράμα που είναι ψέμα. Με τη μέθοδο του οστρακισμού και με την πεισματάρικη αντίσταση στους νόμους της ζωής, γεννά κανείς την υπερβολή και ανάφθει επαναστατικές φωτιές. Αυτην γιὰ τὴν Ἑλλάδα ἀνίως και βιάση μιά μέρα ἡ δημοτικὴ γλῶσσα τις πόρτες τοῦ Πανεπιστήμιου με τὰ ὄπλα τὰ ἐπαναστατικά.

Παραξένα τὰ «Τραγούδια τοῦ Βλάμη», και χωρὶς να ἔχουν ἀπαιτήσεις μεγαλότεχνων ἔργων, γιομάτα ἀπὸ μιάν ὀρμη συμπαθητικώτατη. Εἶναι στίχοι νέου δὸν Ζουάν, κυνηγητῆ και καταχτητῆ τῶν ὁμορφων, και τὸ πρόσωπο ζωγραφίζεται ἀπὸ τὸ ὄφρος. Μὰ τέτοια δὲ γίνονται μονάχα στὴν Ἑλλάδα.

Τὰ λιγιστὰ ποιήματα που μὰς τραγουδεῖ ὁ Ταμπούρας τοῦ ἀσύγκριτου Πάλλη, αὐτὰ ἐκφράζουνε στὴν ἐντέλεια τὴν ἑλληνικὴ ψυχὴ, και φαίνονται πὼς εἶναι παρμένα ἀπὸ κάποια λαογραφικὴ συλλογὴ. Γλῶσσα και ὄφρος, πράματα κ' αἰσθηματα, ὅλα εἶναι ἑλληνικά καθάρια, σάμπως να μετουσιώθηκε στις ἐλαφρὲς τούτες ρίμες, χυμένες ἀπὸ τὸ λάρυγγα κάποιου ἀπιδονίου τοῦ Πίντου, τὸ φῶς που λούζει τὰ βουνα τῆς Ἑλλάδας. Ἀκόμα και τὰ κομμάτια τὰ μεταφερμένα ἀπὸ ξένα κείμενα παίρνουνε θαμαστὰ τὴν ἑλληνικὴ ὄψη, και προξενούνε τὴν ἐντύπωση ἔργων ὅπως διόλου ντόπιων.

Κατόπιν ὁ κ. Lebesgue ἐξετάζει και ἐπαινεῖ και ἄλλα ποιητικὰ ἔργα, σὰν τὸ «Τραγούδι τῆς Τάβλας» τοῦ Μάρκου Αὐγέρη, που τὸ χαρακτηρίζει ἀδμηρικὸ κομμάτι ἐρμηνεμένο ἀπὸ τὸν ποιητὴ τῆς Ἐρωφίλης και καταλήγει συνιστώντας τὸ διάβασμα τῶν κριτικῶν συζητητικῶν ἄρθρων τοῦ Πέτρου Βασιλικῆ και τοῦ Παύλου Νιρβάνα στὸ Νουμά και τῆς συνέχειας τῶν εἰκαστικῶτατων ἱστορικῶν μελετημάτων τοῦ Ἀργύρη Ἑφταλιώτη.

περιβάλλοντος που κινούνται τὰ πρόσωπα εἶναι σὲ τέλεια συμφωνία με τις πράξεις και τὰ αἰσθηματά τους, ὑποβαλόμαστε σ' αὐτὰ και τὸ προσωπικὸ μας αἶσθημα για τὰ πράγματα λαγιάζει. Εἶν' ἐκεῖνο που εἶπα στὸ περασμένο μου, ἀπαντώντας στους ἐσυναδέφους κριτικούς τοῦ Σαῖξπηρ και τῶν ἀρχαίων που θέλησε νανακατέψῃ ὁ συγγραφέας τοῦ Μάρθα: Κανένας ποιητῆς δὲν κρίνεται ἔξω ἀπ' τὸν καιρὸ του. Με αὐτὸ τὸ μέτρο ἡ ἀπλοικὴ ψυχὴ τῆς Μκιχαρίτας μὰς δίνει ἐπίσης μιά συγκίνηση ὅπως κ' ἡ περίπλοκη ψυχὴ τῆς ἐκπολιτισμένης Σελιζέτης, ἡ εὐγενικὴ αὐτοθυσία τῆς σιερνῆς μὰς συγκλονίζει παράλληλα με τὴν ἔγρια λύσσα τοῦ βενετσάνου ἀράπη.

Ἄν θέλῃ να με νιώσῃ ὁ ποιητῆς τοῦ Μάρθα, πρέπει να βγάλῃ ἀπὸ τὸ νοῦ του κάθε ἀπόλυτη ἀντίληψη ἰδέας, αἰσθηματος ζωῆς, κάθε ἐτικεταρισμά τους σὲ ὀπτιμισμούς και σὲ πεσιμισμούς, κάθε κρυστάλλωμα τῆς ζωικῆς συνείδησης ἐνὸς ποιητῆ σὲ μιά γενικὴ του ἀντίληψη τοῦ κόσμου. Ἐτσι ἀντὶ να ρωτᾶ τὸ λόγο πὼς μπορεῖ να μὰς συγκινή ταυτὸ χρονα ἓνα ἔργο τοῦ Γ αἴτε κ' ἓνα ἔργο τοῦ Λεοπάρδη, που δυστυχῶς δὲν τὸν γνωρίζω πέρ' ἀπ' τὸ νομά του, θαύρισκε τὴν ἀπάντηση εὐκολώτερα ἐξε-

ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

ΔΙΗΓΗΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΑΡΡΩΣΤΟΥΣ

Δημοτικὸ Νοσοκομεῖο «Ἡ Ἑλλίς». «Αἰδουσα Ἀσκληπιῶς». Κλινικὴ τοῦ καθηγητῆ κ. Γεράσιμου Φωκά.

I..... Σ..... 45 χρονῶν, παντρεμένος, μπακαλῆς, ἀπὸ τὴν Κρήτη· ἔχει κήλη.

Ἄνκμνηστικὸ. «Ἐγὼ θῆκουμε 20-25 χρονῶ θῆκουμε κ' ἐκεῖ που περπατοῦσα στὸ δρομάκι ἀκούγω ἓναν πόνου ἰπαῖά· τότενες ἤκουμε γεωργὸς κ' ἔκαμα στὸ χωράφι τοῦ πατέρα μου κ' ἔσκαβα· δὲν ξέρω, ἐκεῖ που ἔσκαβα τὸ ἔπαθα, δὲν κατάλαβα· ἀκούγω να πονίζω ἰπαῖά, μὰ δὲν ἔβγαίνε τίποτα· με παρέλευση ἡμερῶν βλέπω κ' ἔβγαίνε σὰν ἓνα μύγαλο και τὸσπρωχνα και πῆγαίνε μέσα κ' ἐπειτιούντανε πάλι· αὐτὸ λοιπὸν ἀπ' τὰ δύο μέρη εἶτανε· ἀλλ' ἀπὸ τὸνα μέρος δὲ μ' ἐπονοῦσε ἀκόμη ἰπαρουσιαζόντανε, ἀλλὰ δὲ μ' ἰπονοῦσε, ὅπως και τώρα ἀκόμη· τότε τὸ εἶπα στὴν μητέρα μου· ἐκεῖνη ἐγνώριζε ἀπὸ σπασίματα κ' ἔδνε μωρὰ παιδιὰ· με βκαπάκι και με σπάγο τῆδνε και τῆδνε τόσο ἐπιτήδεια που γκίνανε· και μ' ἀρμίνεψε και μὲνα και δέθηκα τοιουτοτρόπως· νκί, ἀλλὰ δὲν ἔγινε με τὸ δέσιμο· ἀλλὰ με πλήγωσε ἐκεῖ τὸ δέσιμο και ὁ πόφερνα και δὲν ἤμποροῦσα να ἐργάζομαι· κατόπι λοιπὸν, ἐπῆγα και ἐπῆρα δεματικὸ τσ' Ἐβρώπης ἀπὸ τὴ χώρα· ἀλλὰ και μ' αὐτὸ δὲν ἔγινε· ἐμὲνα ἡ στενοχωρία ἦτανε να γιάνω· κατόπι λοιπὸν, ἐπαράιτησα τὴ γεωργία και πῆγα στὸ Μπαλλί και ἔνοιζα μαγαζι, ὅπου ἐργάζομαι μέχρι σήμερο· αὐτὸ μεγαλῶνε εἶτανε σὰν ἓνα καρῶδι και χωρὶς δεματικὸ δὲν ἐπῆγα να καθόλου· με πονοῦσε και δὲν ἤμποροῦνα· ἤκουμε ἔτσι σχεδὸν 12 ἔτη· κατόπι μουπνε κανεὶς ὅτι ὁ κύριος Ἀδάκης στὸ Ἡράκλειο εἶναι χειρῶργος και εἶναι εἰδήμων και ὅσους ἤθελε ράφει ἐγένοντανε καλά· εἰς αὐτὴν τὴν ἐποχὴ σχεδὸν μου προτεινανε να πάρω μιά γυναῖκα και τὴν ἐπῆρα· κατόπι ἐσκέφτηκα, νῆνα μίσερος κανεὶς και να πάρῃ μιά γυναῖκα εἶναι ἀσκημο πρᾶμ· θὰ ντὸ δῆ και αὐτὴ κ' ἔτσι θὰ ψυχραθῆ και αὐτὴ και ἔτσι δὲν πᾶει· και μου πέρσε ἡ ἰδέα να κάνω ἐγγείριση· ἐπῆγα λοιπὸν και τὸν εὔρηκα και μουκνε τὴν ἐγγείριση· ἐρώτησα πόσο θὰ κοστίση με τρόπο· μαθαίνω 5-6-8 λοίν-

τζικ· κ' ἐκάθησα και μουκνε τὴν ἐγγείριση· ὕστερα ἀπὸ 12-13 μέρες σηκώθηκα· μου φαίνοντανε ἐκεῖ κάτω σάμπως πόριζε κάτι τι, σάμπως ἄγγιζε κάτι τι, ἀλλὰ δὲν ἔφερε τίποτα κ' ἤκουμε 10 μῆνες καλά.» Ἄ! μετὰ δέκα μῆνες, μου παρρησιᾶστηκε, ἔτσι ἀπὸ χαμηλὰ χαμηλὰ σὰν τὰ μύγαλο πάλι· ἔβαλα λοιπὸν πάλι ἐγὼ τὸ δεματικὸ ὅπως και πρῶτα, ἀλλὰ τὸ δεματικὸ δὲν ἐπιανε κ' ὅλο μεγαλῶνε· μεγαλῶνε, μεγαλῶνε, μεγαλῶνε κ' ἦρθε σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο 9-10 ἔτη εἶναι ἀπὸ τὴν ἐγγείριση, τῶρα πλιὸ δὲ μπορῶ· οὔτε δέσιμο με πᾶνει οὔτε τίποτα· τώρα που κοίτομαι δὲν πονεῖ, ὅταν σηκωθῶ κατεβαίνε, κατεβαίνε ὅτο που χωρεῖ τὸ σακκουλάκι· ἀλλὰ δὲ με στενοχωρεῖ τόσο τώρα, ὅσο στὴν ἀρχὴ· και καμμιά βολὰ ἔτσι στρίβει τῆντερο μου φρίνεται και με πονεῖ πολὺ και ἔδε θέσω και δὲν τὸ φέρω στὴν τάξη του ὑποφέρω.»

Τωρινὴ κατάσταση· Με τὸ κύτταγμα, ἡ σακούλα φαίνεται μεγαλωμένη και κρεμασμένη πολὺ ἀνάμεσα στα σκέλια· εἶναι σ' ὅλο τὸ μάκρος της φουσκωμένη με τὸ δερμα ὀμαλὰ τετωμένο· τὸ φούσκωμα ἀρχίζει ἀπὸ τις βουδωνικὲς μεριές, ἀλλὰ εἶναι πολὺ περισσότερο ἀπὸ τὰ δεξιά· κ' ἔτσι γεμισμένο, ὅπως φαίνεται, ὅλο τὸ ὄσχεο παρρυσιαζετὴν ὄψη μεγάλου σακκουλιῶ με τὴ φύση βυθισμένη μέσα στὸ φούσκωμα· στὴ δεξιά βουδωνικὴ μεριά φαίνεται τὸ χνάρι παληῆς ἐγγειριστικῆς τομῆς· ὅταν ξαπλώνεται δὲν ἀνατάζετχι μόνος του ὁ ὄγκος, ἀλλὰ πολὺ δύσκολα και με χειρισμούς τοῦ ἀρρώστου. Ἀπὸ τὴν ψηλάφηση, ὅταν ἀνταχθῆ ὁ ὄγκος καταλαβκίνουμε να μὲνη ἀκόμα ἓνα ὑπόλοιπο με σύσταση μαλακὴ ζυμκρῖου. Τὸ κατώτερο μέρος τοῦ ὄσχεακὸ ὄγκου με κατάλληλο φωτισμὸ παρρυσιαζετχι διαφάνεια· Ἀπὸ τὴν ἐπίκρουση λαβαίνουμε ἤκον ἐντερικὸ και στὴν ἀνάταξη ἀκούμε γλουγουκισμὸ. Ἐτσι λοιπὸν διαγνώστηκε διπλὸ κατέβατμα, δεξιά ἀντεροεπιλοκὴ και νεροκὴλη· ἐγγειρίστηκε στις 7 Αὐγούστου 1908 ἀπὸ τὸν καθηγητὴ κ. Φωκά· ἀνοίχτηκε ὁ βουδωνικὸς πόρος, βρέθηκε πλιὸ πλατὺ· ὁ σάκκος, ξεψαχνίστηκε, δέθηκε και κόπηκε· κρεμάστηκε κατὰ τὴ μέθοδο Barker και ράφηκαν τὰ τοιχώματα κατὰ τὴ μέθοδο Bassini. Ὅσο για τὴ νεροκὴλη, που εἶχε ἀκόμα, ἔγνε ἡ θεραπεία της με τὴν ἀναστροφή τοῦ ἐλυτροειδῆ· ἡ ἀριστερὴ κήλη δὲν ἐγγειρίστηκε. Ἐφυγε γιατρεμένος στις 21 Αὐγούστου 1908.

τάζοντας τὸ γιατί δὲ μὰς συγκινούν ὅλα τὰ ἔργα τοῦ ἰδίου Γκαίτε. Ἐγὼ ἀπὸ μέρος μου τοῦ ἀπαντῶ πὼς ἂν μπορεῖ να συγκινούν σὲ ἀνάλογο βαθμὸ ἔργα τῶν ἀνωτέρω ποιητῶν, θὰ τὸ κάνουν βέβαια ἀπ' τὸν ἰδιο λόγο που τὸ κάνουν και τὰ ἔργα τοῦ Σαῖξπηρ και τοῦ Μάτερλιγκ που ἀνάφερα, δηλ. χάρη στὸ λογικὸ «κομμάτι τῆς ζωῆς» που παρασταίνου και τὰ δύο. Τὸ λογικὸ μὰς συγκινεῖ. Κι αὐτὸ με τρέει και τὴν ἀξία τοῦ ποιητῆ, που ἡ δυνάμη του δὲ συνίσταται μονάχα στὴν ἐντονη πλαστικὴ παρασταση τῶν πραγμάτων, ἀλλὰ και τῆς ψυχολογίας τους μαζί. Και για νᾶρθω σὲ ἐδάφη και πράγματα πὸ γνώριμά μας, θυμίζω τὸ παλικαρι τοῦ Παλαμά στὸ περίφημο διήγημά του. Καὶ τοῦτο ἔχει ἓνα ὀνειρο ὁμορφιάς ζωῆς. Τὸ χάνει και προτιμαε τὸ θάνατο. Μὰ ἐκεῖνο τῶνερο, ἡ λεβεντιά, δὲν πλάστηκε μονάχα στὴν ἰδέα τοῦ ἥρωα τοῦ Παλαμά. Ἄντλήθηκε ἀπ' τὰ πράγματα τριγύρα. Εἶταν ἓνα ζωτικὸ ἰδανικὸ μίσε ἐποχῆς, μίσε χώρας. Κάτι δημιουργήθηκε μ' αὐτὸ, κάτι συντέλεσε και αὐτὸ στὴν πρόοδο τῆς ζωῆς σὲ μιά ὀρισμένη ὄρα της. Νέες καταστάσεις τῶν πραγμάτων θὰ τὸ γκρεμίσουν βίβια και τοῦτο, ἂν δὲν γκρεμίσαν ἀκόμα, στὸ θαλασσοχωρὶ· ὡς τόσο, καθὼς ἔρχεται και παίζει ρόλο στὸ

διήγημα τοῦ Παλαμά, ἔχει ὅλο τὸ ποιητικὸ του θελγητρο, γι' αὐτὸ κ' ἡ αἰσθητικὴ συγκίνηση που δίνει εἶναι δυνατὴ· Κάποιος κριτικὸς τοῦ χτύπησε ἄλλοτε τὸν ἥρωα γιατί φοβάται τὴ ζωὴ και δὲν τὴν προτιμαε ἀπὸ τὸ θάνατο, ἔστω και ἂν τοῦ τὴν ἀσχημάτσει τὸ σακατικὸ. Ὁ ἰδιος ὅμως κριτικὸς δὲν μπόρεσε να μὲνη ὁμολογήσῃ τὴ φρικίαση που δίνει τὸ μεγαλόπρεπο τὸ τέλος του, καθὼς τὸ εἶπε. Φέρνω μιά ἀπόδειξη τοῦ ἰσχυρισμοῦ του πὼς ἡ τέχνη ἐνεργε συναισθηματικὰ ἀνεξάρτητα ἀπὸ τὴν ἰδέα που ἐκφράζεται ἀπ' τὸ ἔργο, θὰ μου πῆ ὁ ποιητῆς τοῦ Μάρθα. Δὲ φέρνω τὸ παράδειγμα παρὰ για να με νιώσῃ καλλίτερα τι θέλω να πῶ. Ὁ κριτικὸς τοῦ ἔργου τοῦ Παλαμά, φτάνοντας στὴ διαφώνια αἰσθημακτος ζωῆς κ' αἰσθητικῆς ἀπόλαυσης, κινουσε, ὅπως και ὁ ποιητῆς τοῦ Μάρθα, ἀπὸ μιά ἀπόλυτη ἀντίληψη ζωῆς, τὴ χωρίζε σὲ ὀπτιμιστικὴ και πεσιμιστικὴ τῆς ὄψη, καθὼς και ὁ τελευταῖος. Με τῆτιο μέτρο θαρρῶ να μὲνη πλησίασα ἐγὼ τὸ μακαρίτη Μάρθα. Δὲν καταδικασα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ τὸ πνίξιμο του με τὴν ἐρωμένη του, τὸ λόγο που τὸν ἔφερε σ' αὐτὸν δὲ βυτικὸ λογικὸ και ἀναγκασίο, τὸ περιεχόμενο τῶνερο του τὸ χαρακτηρίσε ὡς κούφιο και ἀνάξιο για ἄνθρωπο γερὸ καθὼς και τὸν κανόν

«Αΐθουσα Σωρανός».

Δ.... Σ.... 45 χρονών απ' τόν Πειραιά· έχει ένωμα τής μήτρας (έχω ένα έγκωμα).

«Έγώ είδω κ' έζη χρόνια ύπτερα έζη μήνες από βήχα κοκίτη· τόσο πολύ βήχα είχα πού ούτε φαγι έτρωγα ούτε τίποτα· δέ μπορούτα απ' τόν πολύ βήχα· όλο μου τό σώμα μου φαινότανε πώς διαλυείται· κατόπι παρουσιάστηκαν πόνοι στά ποδάρια, συγλιές, πόνοι· πόνοι πότε από κάτω έρχότανε πότε από πάνω· πού αυτοί οί πόνοι άκλουθήσανε έως τώρα· πήγαινα στά δύο νοσοκομεία στον Πειραιά και μου λέγανε νευρικοί είναι, δέν είναι τίποτε· οί τέσσερες γωνίες του σπιτιού σου να κλείγουνται να μή σε μέλει· κατόπι, τώρα πούρθε ο Μάης, είναι τρία χρόνια τώρα, πήγαμε με κάτι άλλες γυναίκες στην Εύαγγελισμό να κυτταχτώ κ' είγώ και με κύτταξε ο γιατρός ο Τσάκωνας και μουπε πρέπει να μείνης μέσα στο νοσοκομείο· είχα λίγο, πολύ λίγο τό έγκωμα τότε· λοιπόν, είγώ έφο βήθηκα και δέν ήθελα να πάω· με πήγανε λοιπόν σ' ένα μάμμο, αυτός με κύτταξε και μ' αντίσκοψε, δέ μ' άφησε να πάω· αυτό τό παθαίνουν πολλές μου είπε και διαλύει μονάχο του. Έτότες δέ μ' είχα κυριέψει πολύ οί πόνοι. Τώρα ύποφέρνω από τις ά πόκρηες κ' είδω πολύ τρομερά· πόνοι στην κοιλιά μου, στη μέση μου, παντού· κι άποφασίσαμε την έγχειρίση».

Είναι παντρεμένη πρό 8 έτών χωρίς ναποχτήση άκείμα· απ' είδω κ' έζη χρόνια αίστάνεται πόνοους στην κοιλιά χαμηλά πού άντικρούν πρός τά μεριά και τή μέση. Φέρνει ένα όγκο πού ξεκινάει από τή μήτρα, φανερά ψηλαφιστόν κάτω από τά κοιλιακά τοιχώματα. Στις 9 του Άπριλιού 1908 έγινε ύστερεκτομή από την κοιλιά κατά την Άμερικανική μέθοδο και βγάλθηκε τό ένωμα, πού ζύγιαζε ένα κοιλό, μαζί με τή μήτρα, μεγάλο ίσια με κίτρο. Η άρρωτη ύστερα από 11 μέρες βγήκε γιατρεμένη.

(Από την κλινική Φωκά)

της ζωής πού βάζει ο συγγραφέας του θέλω να πολεμήσω ως άρνησή της, σαν καθρη ύποκειμενική αντίληψη πού είναι. Πώς ο ποιητής δέ σταματάει μόνο στα δυνατά κ' ήρωικά, στα γερά και ροδοκόκκινα, στα ύψηλά και στα μεγάλα και πώς ή τέχνη καθρεφτίζει έπίσης στα νερά της και τάρρωστο και τό χλωμό, τάρδύνατο και τό λιπόψυχο, τό παραξενο και διάστροφο, ξανολγοντάς μας έτσι τή ζωή σ' όλες τις όψεις της, τά πράγματα σ' όλες τις κρυφές τους δίπλες, δέν είν' ανάγκη να μου τό θυμίση ο φίλος μου, όσο δέν τάρνήθηκα, πιστεύω. Εκείνο πού έξακολουθώ άρνουμαι στην κάθε ποιητή είναι τό να γυρεύη να μας παραστήση τάρρωστο για γερό, την άδυναμία για δύναμη, τό μικρόψυχο για μέγα, τή νέκρα για ζωή, να μας πλαστοπροσωπήση δηλ. την τελευταία και να βάζη κανόνες της, πού κάθε ζωτικό ανθρώπινο αίσθημα και κάθε αισθητή έκδήλωση των πραγμάτων τους άναίρου, όταν βέβαια δέ μας φτάνει μοναχά να ταναφέρουμε τά τελευταία, μα σύγχρονα πασχίζουμε και να έρευνουμε τους νόμους τους και την ύπόστασή τους.

Απ' αυτούς τους νόμους των πραγμάτων πηγάζει κ' ή κοινωνικότητα της τέχνης. Γιατί τά πράγματα δέν υπάρχουν μόνο για να συγκινούν τόν ποιητή, μα είναι συνάμα κ' ή βάση της ζωής, ή ύπόσταση της κοινωνίας. Κάθε λοιπόν παράστασή τους απ' τόν ποιητή είναι φυσικό ναγγίξη ζωτικά συμφέροντα των τελευταίων κ' έτσι, άδιάφορα άν τό θέλη ο ίδιος ποιητής ή όχι, τό έργο του λαβαίνει σημασία κοινωνική. Ο ποιητής του Μάρθα για να διάφορήση για την κοινωνική σημασία του δικού του

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Σ. ΣΚΙΠΗ: Η Μεγάλη Αύρα (Πρώτη σφραγίδα) 1903—1906. Παρίσι 1908.

Με καινούριο βιβλίο, τυπωμένο στο Παρίσι του τη τη φορά, παρουσιάστηκε πάλι ο ποιητής κ. Σκίπης. Τα περισσότερα από τα ποιήματα αυτά έχουνε πρωτοδημοσιευτεί στον «Ακρίτα» και στο «Νουμά», και μας είναι γνωστά. Αυτό όμως δέν έμποδίζει έτσι μαζωμένα καθώς είναι τώρα σ' έναν τόμο, να ξαναδιαβαστούν με μεγάλο ενδιαφέρον.

Η ποίηση του κ. Σκίπης έχει πολύ τό δικό της. Έρχεται πάντα όρμητική σαν καταρράχτης «πλήθια, μυριόχη και άδρη», καθώς ο ίδιος ο ποιητής λέει σ' ένα στίχο του, να μας ταραξή, να μας συγκινήση και να μας άφήση ξεχωριστή έντύπωση. Τα θέματά του πρωτότυπα, οί στίχοι του πρωτότυποι, και ή γλώσσα του δημοτική, πλούσια και λιγερή.

Ο καινούριος τόμος κλείνει ποιήματα πού μια μέρα θα λογαριαστούνε για σημαντικά στη δουλειά του κ. Σκίπης. Το «Τραγούδι του Ξένου» έχει ένα φιλοσοφικό λυρισμό γεμάτο φώς, και ο «Άργαλειός του Αιγαίου» είναι ένας ύμνος της θάλασσάς μας, με ποιητική δύναμη, πού τιμάει τό ταλέντο του ποιητή.

Άκόμα και τ' άλλα τά τραγούδια: ο «Άναμενόμενος», ο «Νοσταλγός», ο «Άρχαίοι Πύλοι», τό «Τραγούδι του Άρρώστου», στο Στοιχείο του Χειμώνα», ή κόμη της Βερνίκης», ο «Πετροκότσιφας», ο «Ύμνος στη Γυναικα», οί ρυθμοί των δακρύων» — στέκονται πολύ σιμά στην πολύτροπη ποιητική μας Τέχνη, πού άρχίζει τά τελευταία χρόνια να παίρνη φτερά για ταξίδια άψηλά κι άλαργινά, και να μή μουχλιάζη πια στα βαλτονέρια του ψευτοπατριωτισμού και της δασκαλωσύνης.

ΒΙΒΛΙΟΦΙΛΟΣ

έργου, χωρίζει την «ποιητική ζωή, τή ζωή τόνειρου απ' την άστική» — πραγματική ήθελε να πη φαντάζομαι — και βλέπει την πρώτη αληθινότερη, την άλλη «συνθηματική». «Αν ήθελα να παιγνιδίσω είδω, είχα όλο τό δικαίωμα να τόν ρωτήσω: Άλλά μ' αυτόν τό χωρισμό, τά πράγματα τί γίνονται; Μένουν στη συνθηματική πραγματική ζωή, ή ακολουθούν τόν ποιητή στην αληθινότερη τόνειρου; Κι άν δέν κάνουν τό στερνό, τότε, σά συνθηματικά πού θάναυ κ' εκείνα κατανάγκη, τί τά χρειάζεται ο ποιητής πού ζή έξω τους μια αληθινότερη ζωή; Μα με τέτια μεταφυσικά άστεία δέ βγάζουμε ά κρη. Λογικότερο να τά δεχτούμε τά πράγματα εκεί πού βρίσκονται κ' υπάρχουν από φυσικό τους νόμο.

Άφου λοιπόν ο ποιητής έμπνείται απ' αυτά — ή καταβαίνει σ' αυτά απ' την ιδέα του, πού κι αυτή δέν είναι τίποτε άλλο απ' την πνευματική παραστάσή τους εκ των προτέρων — κατά συνέπεια κ' ή τέχνη δέν είναι τίποτε άλλο παρά μια απ' τις πολλές πνευματικές εκφάνσεις των πραγμάτων, ή έκφρασή τους σε όμορφιά. Με αυτόν τόν όρο, ή τέχνη δέ μπορεί λοιπόν παρά νακόλουθη κάθε κατάσταση των πραγμάτων πού έκφράζει, ή μορφή της δέ μπορεί παρά ναλλάξη σύμφωνα με τή σύσταση των πραγμάτων πού παρασταίνει, όσο βίβκια προϋποθέτουμε πώς τούτα δέ μένουν στάσιμα, μα μεταβαίνουν από τή μια σύνθεση στην άλλη, αλλάζουν, εξελίσσονται. Έπειδή όμως έξάλλου αυτά τά πράγματα πού έκφράζει ή τέχνη σε όμορφιά είναι συνάμα και τό ύλικό θεμέλιο της ζωής και κοινωνίας, τότε κ' ή τέχνη δέ μπορεί παρά νακόλουθη την τύχη της στερνής, τις μεταβάσεις του από τή μια κατάσταση στην άλλη, τις τάσεις της για αυτές, τους

Ο.ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Μας στάλθηκε από τό Μιλάνο ή «Crestomazia neoliponica» πούβγαλε ο καθηγητής κ. Eliseo Brighenti. Για τό βιβλίο αυτό θα γράψουμε στο φύλλο της Άλλης Κεριακής.

— Τάβαλε στα γιομάτα ή «Άκρόπολη» με τους φαρμακεμπόρους μα φοβούμαστε πώς και τούτη τη φορά δέ θα κάνει τίποτα, άφου οί φαρμακέμποροι είναι και πολίτες Έλληνες, έχουνε και ψήφο, και με τό ναχεις ψήφο μπορείς όχι μόνο συνταγές να φτιάχνεις παράνομα άλλα κι άθρωπο να σκοτώσεις καταμας στο δρ'μο.

— Και έβδομο γυμνάσιο, λέει, θα γίνει στην Άθήνα. Για φανταστήτε! Και μεϊς νομίζαμε πώς κυριός εΐταν πια να κλείσουν τρία τέσσερα από τά έξη πού υπάρχουν.

— Η «Έσπερινή» βάφτισε τόν κ. Παπαμιχαλόπουλο «Έθναπόστολο» και ή «Έστία» της Τετάρτης βάφτισε «απεριπλανώμενο ίππότη» τόν κ. Μανούσα, γιατί έχει πάρει τόν τίτλο του Έθναπόστολου ο δεύτερος από καιρό.

— Όχτώ δεκάρες τό βωδινό ή όκιά πουλιέται σε μερικη χασάπικα της άγορής και πιάζει και μουσική, ενώ σε άλλα πουλιέται δυο δραχμές και δυο και σαράντα ή όκιά και δίχως μουσική. Και ρωτάει ή «Άκρόπολη»: «Τί χρειάζεται ή μουσική σε τόσο φτηνό κρέας;»

— Και της άπαντούμε: τό αυβελισμός απλώθηκε τόσο πολύ πού έφτασε πια και στα χατίπικα. Και ή μουσική αυβελίζει, πώς όποιος φάει απ' αυτό τό κρέας πρέπει να χορεύει ύστερα ώρες κι ώρες για να τόν χωνέψει.

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

κ. Ν. Ίωαννίδη στην Κέκυρα. Λάβαμε τό λίσμο και τό αντίτιμο για τά φύλλα του «Νουμά» και σ' εύχαριστούμε. — κ. Χαρ. Φωτ. Θα δημοσιευτεί στο άλλο φύλλο. — κ. Άριστοφάνη στην Άλεξάνδρεια. Πολύ νόστιμο τό «Ταξίδι του κ. Φαυλάντη στη γη της Έπαγγελίας» πού μας έστειλες και δάν τό δημοσιέψουμε στα θάρθει ή σειρά του. Κείνη μάάλιστα ή σκηνή στο ξενοδοχείο πού τόν κοιτούσαν από την κλειδαρότρουπα οί Μαργαλητές να γδύνεται, είναι έξοχη και θαμίζει παραπολύ Βοκκάκιο, όπως είναι νόστιμα γραμμένη.

κλονισμούς της, τά παλέματά της, τά ιδεώδη της εν γίνει, κ' ή όμορφιά τό καθαυτό ιδανικό της τέχνης δέ μπορεί κατά συνέπεια παρά να προσδιορίζεται από τά εν γίνει ιδανικά ζωής και κοινωνίας. Κι άφου αυτά κάθε φορά δέν τείνουν πουθενά άλλου παρά στην προκοπή των τελευταίων, όπως δηλ. την άπαρτεϊ και την όρίζει ή ανάγκη των πραγμάτων, φυσικά και τά ιδανικά της τέχνης δέ μπορούν να έχουν διαφορετικό σκοπό, δέ μπορούν ναυαι σε αντίθεση με τις ανάγκες των πραγμάτων απ' τά όποια πηγάζουν. Για τόν ίδιο λόγο κ' ή έννοια της όμορφιάς δέν είναι δυνατό ποτέ να είναι σε διαφωνία με την έννοια της ήθικής σ' έναν καιρό και τόπο ώρισμένο, γιατί κοινή πηγή τους και των δυο είναι οί ίδιες καταστάσεις των πραγμάτων, οί ίδιες τάσεις κ' οί ίδιες ανάγκες της ζωής, της κοινωνίας. Ο,τι βοηθάει κάθε φορά την πρόοδο τούτων είναι νόμος ήθικός στην περιόχη της ήθικής, ό,τι έκφράζει και προάγει τις τάσεις του καιρού εν' ώραίο στην περιόχη της τέχνης. Μια διαφωνία μας με τόν ποιητή του Μάρθα πού μένει χτυπητή διαφωνία. «Κάθε ώραίο είναι άναγκαστικά και ήθικό» όχι «από τά στοιχεία της όμορφιάς του», απ' την άπόλυτη έννοια του δηλαδή, άλλ' απ' τό λόγο ότι κ' οί δυο έννοιες, σχετικές πάντα, είναι λογικές συνέπειες της ίδιας άφορμής απ' την όποια πηγάζουν· από τις ανάγκες των πραγμάτων, της ζωής, της κοινωνίας. Ο ποιητής του Μάρθα για να μου άποδείξη την άναγκαστική πηγή του ήθικού απ' τό ώραίο, έπρεπε να μου όρίση πρώτα καθαρότερα τί είναι ώραίο. Μια ανάγκη βέβαια της ψυχής, μα αυτό εν' ή άφορμή του μόνο, πού δέν όρίζει σύνωρα και τή μορφή του, την αντίληψή του, και τό ζήτημά μας εϊ-